

**Специфични дескриптори на квалификации за студиската
програма
БИЗНИС АДМИНИСТРАЦИЈА МЕНАЏМЕНТ
- прв циклус на студии -**

знаења и разбирања:

- стекнување знаења поврзани со организирањето и водењето на различните форми на бизниси
- разбирање на процесот на формулирање и имплементација на корпоративски и бизнис стратегии
- разбирање на основните постулати на современиот менаџмент и нивната примена во менаџерската практика
- разбирање на структурата и влијанието на бизнис амбиентот врз организациите
- стекнување знаења поврзани со менаџментот на организациски промени
- знаења поврзани со процесот на донесување менаџерски одлуки

примена на знаењето и разбирањето

- дизајнирање и имплементација на корпоративски и бизнис стратегии во конкретен бизнис амбиент
- самостојна анализа и интерпретација на релевантните информации во процесот на менаџерско одлучување
- стекнување менаџмент вештини поврзани со организирањето и водењето на различните видови бизниси

способност за проценка

- способности за раководење и делегирање авторитет
- способности за менаџирање со организациските промени кај деловните субјекти
- лидерски способности, координирање на тимови и проценка на тимските и индивидуалните перформанси
- способност за примена на квантитативни методи за оптимизација на бизнис процесите

комуникациски вештини

- концепциски менаџерски вештини
- вештини на деловно комуницирање и градење долгорочни релации со клиентите
- вештини на преговарање и функционално справување со организациските конфликти

вештини на учење

- развива критичко мислење
- развива стратегиско размислување
- синтетизира информации и извлекува заклучоци

Специфични дескриптори на квалификации за студиската програма
БИЗНИС ИНФОРМАТИКА
- прв циклус на студии -

знаења и разбирање

- знаење за развојот на информациско- комуникациските технологии и користење на современите апликации за решавање бизнис проблеми
- разбирање на значењето на информациско- комуникациските технологии за оптимализацијата на бизнис одлуките заради оптимализација на бизнис процесите и бизнис целите
- познавање на подрачјата каде што треба да се примени информациско-комуникациската технологија во процесот на континуирано антиципирање на идните промени во окружувањето и поставување реални цели, врз основа на тие информации
- менаџмент со знаењето и примена на методи за извлекување ново знаење;

примена на знаењето и разбирањето

- стекнува применливо знаење и разбирање за бизнис информатиката во услови на континуирано променлива околина и економија заснована на знаење
- стекнува способности за идентификување, анализа и решавање на стратегиски проблеми во бизнисот
- компетенции за обезбедување квалитетна информациска подлога за стратегиско одлучување и минимизирање на ризикот при водење бизнис во услови на конфликт;

способност за проценка

- способност да ги идентификува, анализира и предвиди промените на факторите што влијаат врз остварувањето на целите на компанијата и да идентификува алтернативни решенија за проблемот
- способност за проценка на алтернативните решенија, добиени со квантитативна анализа на податоците и изнаоѓање оптимални решенија за ефикасна реализација на стратегиите на компанијата;

комуникациски вештини

- способност за комуницирање со интерната и екстерната јавност во процесот на идентификување проблеми и решенија за состојбите во компанијата
- комуницира со флуентно користење странски јазик;

вештини на учење

- поседува култура и капацитет за континуирано усовршување и надоградба на стекнатите знаења за одговор на растечката побарувачка за стратегиски менаџери со знаења за бизнис информатиката.

**Специфични дескриптори на квалификации за студиската
програма
Е-БИЗНИС
- прв циклус на студии -**

знаења и разбирање

- знаење и разбирање на значењето од примената во развојот на информациско - комуникациските технологии при оптимализација на бизнис процесите
- разбирање на значењето на електронскиот бизнис, како и принципите, методите и техниките за реализација на бизнисот и комуникацијата со помош на информациско-комуникациските технологии
- познавање на новите методологии за стекнување конкурентска предност на пазарот, реализација на продажбата, размена на бизнис информации, бизнис трансакции, истражување на пазарот, маркетинг комуникации со помош на интернет;

примена на знаењето и разбирањето

- применливо знаење и разбирање за електронскиот бизнис во услови на глобален пазар
- способности за идентификување, анализа и решавање стратески проблеми од областа на електронскиот бизнис
- компетенции за стратеско одлучување за минимизирање на ризикот при водење е-бизнис, во услови на нагласена конкуренција и променливо окружување;

способност за проценка

- способност за идентификување, анализирање и антиципирање на тековните и идните промени на факторите што влијаат врз остварувањето на целите на е-бизнисот
- способност за анализирање на податоците, проценка на алтернативите и изнаоѓање оптимални решенија за ефикасна реализација на стратегиите на е-бизнис, без просторни и временски ограничувања
- проценка на можностите за примена на интернетот во различните активности: продажба, купување, маркетинг комуникации, истражување, како и ефектите од нив;

комуникациски вештини

- способност за комуницирање со интерната и екстерната јавност во процесот на идентификување проблеми и решенија од е-бизнис окружувањето
- комуницирање со флуентно користење странски јазик;

вештини на учење

- развивање култура и капацитет за континуирано усовршување и надоградба на стекнатите знаења за одговор на растечката побарувачка од знаење во новото електронско окружување.

**Специфични дескриптори на квалификации за студиската програма
ФИНАНСИСКИ МЕНАЏМЕНТ
- прв циклус на студии -**

знаења и разбирање

- стекнување знаења за менаџирање со финансиските ресурси во деловните субјекти
- знаења и вештини за креирање на фискалната и монетарната политика
- разбирање на современите концепции во банкарскиот менаџмент;

примена на знаењето и разбирањето

- примена на знаењата за инвестирање во портфолио на хартиите од вредност
- разбирање на функционирањето на финансискиот систем;

способности за проценка

- способност за анализа на финансискиот систем и проценка на влијанието на поширокото финансиско окружување
- стекнување вештини за менаџирање со ресурсите и функциите на банкарските институции и берзите;

комуникациски вештини

- способност за размена на информации и одлучување врз основа на нивна селекција
- комуникациски вештини во деловното комуницирање, функционално преговарање и негување долгорочни релации со бизнис партнерите;

вештини на учење

- можности за натамошно усовршување на стекнатите теоретски сознанија и нивна примена во практиката.

**Специфични дескриптори на квалификации за студиската
програма
МАРКЕТИНГ МЕНАЏМЕНТ
- прв циклус на студии –**

знаења и разбирања

- разбирање на основните постулати на современиот маркетинг и нивната примена во менаџерската практика
- основни знаења за компонентите на маркетинг миксот - производите/услугите, каналите на дистрибуција, цените, промоцијата
- разбирање на важноста на анализата на потрошувачите, идентификација на нивните потреби и мотиви, т.е. форми на однесување и инкорпорирање на тие информации во маркетинг стратегиите
- разбирање на процесот на формулирање и имплементација на маркетинг стратегии и супстратегии;

примена на знаењето и разбирањето

- самостојна анализа и интерпретација на информациите во процесот на донесување одлуки од областа на маркетингот и менаџментот
- идентификување на потребите на потрошувачите и дизајнирање соодветни маркетинг стратегии
- дизајнирање и имплементација на стратегии и супстратегии на маркетинг миксот, соодветни на конкретен бизнис амбиент;

способност за проценка

- способност за проценка на влијанието на релевантните интерни и екстерни фактори при донесувањето маркетинг одлуки
- способност за примена на квалитативни и квантитативни методи во менаџерското одлучување;

комуникациски вештини

- вештини на комуникација со целните групи
- вештини на преговарање и функционално справување со конфликти;

вештини на учење

- развива критичко мислење
- развива стратегиско размислување
- синтетизира информации и извлекува заклучоци.

**Специфични дескриптори на квалификации за студиската
програма
МЕЃУНАРОДНА ЕКОНОМИЈА И БИЗНИС
- прв циклус на студии –**

знаења и разбирање

- познавање и разбирање на промените во меѓународната економска средина
- познавање на принципите, организацијата и методите на работа на меѓународните економски институции и организации
- стекнува знаења во доменот на влијанието на макроекономските политики врз економските текови на земјата и нејзината позиционираност во глобалната економија
- познавање на принципите и методите на функционирање на меѓународните финансиски пазари
- познавање на методите и техниките за реализација на меѓународните бизниси;

примена на знаењето и разбирањето

- стекнува способности да донесува оперативно-технички одлуки при реализацијата на бизнисите на меѓународниот пазар
- стекнува способности за стратегиско и аналитичко управување со ризиците за оперирање во глобалната бизнис средина
- формулирање и предлагање стратегиски насоки во доменот на економските политики;

способност за проценка

- способност да ги анализира мотивите за имплементација на конкретни трговски политики и да ги оцени економските ефекти од трговските блокови врз компетитивноста, дистрибуцијата на доходот и богатството
- да ги анализира релациите меѓу националната економија и билансот на плаќања, капиталните текови, меѓународниот монетарен систем и надворешниот долг
- да врши анализа на меѓународните економски движења и промени и да врши проценка на начинот на којшто тие ги афектираат економските текови на одделните земјите;

комуникациски вештини

- поседува преговарачки и комуникациски вештини во меѓународните економски односи
- поседува вештини за комуникација со бизнис партнерите, потрошувачите и релевантните бизнис асоцијации, институции и организации
- воспоставува комуникација на странски јазик;

вештини на учење

- развива когнитивна рамка што ќе овозможи успешно реализирање на истражувачките проекти во доменот на меѓународните економски односи и меѓународните бизниси.

**Специфични дескриптори на квалификации за студиската програма
СМЕТКОВОДСТВО, ФИНАНСИИ И РЕВИЗИЈА
- прв циклус на студии -**

знаења и разбирање

- стекнување основни знаења во областа на сметководството, сметководствените политики и принципи во согласност со меѓународните стандарди
- разбирање на современите концепции на менаџирањето со финансиските и вкупните ресурси на компаниите;

примена на знаењето и разбирањето

- стекнување вештини за дефинирање на финансиската политика на компаниите и начините за нејзина реализација
- стекнување вештини во спроведувањето на интерната и екстерната ревизија;

способности за проценка

- способности за користење на сметководственото известување
- способност за вршење анализа на финансиските средства, обврските и финансискиот резултат на деловните субјекти
- способност за спроведување ревизија и формирање објективно ревизорско мислење;

комуникациски вештини

- вештини за организирање и одлучување во услови на неизвесност и динамични промени;
- комуникациски вештини и способност за селекција на релевантни информации, соодветни на нивото на одлучување во менаџирањето со бизнисот;

вештини на учење

- подготвеност за имплементирање на теоретски стекнатите знаења во функционирањето на деловните субјекти
- креативност во нудењето решенија и способност за критичко размислување.

Специфични дескриптори на квалификации за студиската програма БИЗНИС АДМИНИСТРАЦИЈА МЕНАЏМЕНТ - втор циклус на студии -

знаења и разбирања

- интегрирање на претходно стекнатите знаења и искуства од областа на менаџментот на повисоко теоретско и апликативно ниво
- напредни познавања на современите менаџмент концепти и нивната примена во менаџерската практика
- стекнување напредни знаења и вештини поврзани со дизајнирањето и имплементацијата на стратегиите на корпоративно ниво, на ниво на бизнис, како и останати интеграциски супстратегии
- напредно познавање на методологијата на научноистражувачките проекти и нејзина апликација во менаџерската практика

примена на стекнатите знаења

- примена на иновациони и софистицирани методи и техники во менаџерската практика
- стекнување напредни менаџмент вештини поврзани со организирањето и водењето на различните видови бизниси
- дизајнирање и имплементација на корпоративни и бизнис стратегии во комплексен бизнис амбиент
- примена на квантитативни методи за оптимизација на бизнис процесите во менаџерската практика
- вршење комплексни бизнис и менаџерски анализи засновани врз научна методологија, како и самостојна анализа и интерпретација на релевантни информации;

способности за проценка

- способности за донесување менаџерски одлуки со висок степен на сложеност
- способности за раководење и делегирање авторитет
- способности за менаџирање со организациските промени
- напредни способности за примена на квантитативни методи за оптимизација на бизнис процесите
- лидерски способности, координирање на тимови и оценка на тимските и индивидуални перформанси
- способности за вршење комплексни анализи и самостојно реализирање на научни и апликациски истражувања од областа на маркетингот;

комуникациски вештини

- концепциски менаџерски вештини
- напредни вештини за деловно комуницирање, преговарање и функционално справување со организациски конфликти
- напредно ниво на комуникација и градење долгорочни релации со клиентите;

вештини на учење

- нагласено развиено стратегиско размислување
- нагласено развиено критичко мислење
- способности за селекција и синтетизирање на релевантни менаџерски информации

- примена на комплексни квалитативни и квантитативни модели во процесот на менаџерско одлучување.

**Специфични дескриптори на квалификации за студиската
програма
БИЗНИС ИНФОРМАТИКА
- втор циклус на студии -**

знаења и разбирање

- напредни знаења и разбирања за принципите, методите и техниките за оптимализација на стратегиското одлучување со помош на информациско - комуникациските технологии
- разбирање на подрачјата за апликација на современите софтверски решенија за унапредување на процесите за управување со компаниите;

примена на знаењето и разбирањето

- примена на знаењето за можностите на информациско-комуникациската технологија за максимизирање на задоволството на потрошувачите и профитот на компаниите
- разбирање на динамичната околина на компаниите, континуираните промени и неопходноста од примена на напредни модели и методи за анализа на податоците заради оптимализација на управувањето со компанијата;

способност за проценка

- стекнување способности за аплицирање на теоретски усвоените напредни знаења за бизнис информатиката при решавањето на актуелните проблеми со коишто се соочуваат компаниите
- способност за проценка на тековните и идните влијанија на клучните фактори што влијаат врз остварувањето на целите на компанијата
- способност за критичка оценка на алтернативите и избор на оптимално решение за постигнување конкурентска предност на глобалните пазари;

комуникациски вештини

- стекнува напредни комуникациски вештини што му овозможуваат континуирана размена на информации и знаење со сите учесници коишто се во меѓусебна интеракција во процесот на управување со компанијата
- вештини за презентирање на аргументи пред научната, стручната и пошироката јавност
- способност за примена на напредни комуникациски вештини за ефикасно управување со бизнис процесите во компанијата;

вештини на учење

- успешно се соочува со предизвиците за континуирано унапредување на знаењето заради стекнување нови знаења и ставови за решавање на проблемите со коишто се соочуваат компаниите во економијата заснована на знаење.

**Специфични дескриптори на квалификации за студиската
програма
Е-БИЗНИС
- втор циклус на студии -**

знаења и разбирање

- напредни знаења и разбирања за принципите, методите и техниките за реализација на бизнисот и комуникацијата со помош на информациско-комуникациските технологии
- знаење за менаџирање со процесите на комуникација, истражување и реализација на бизнисот со помош на интернет;

примена на знаењето и разбирањето

- примена на знаењето за соочување со предизвиците на новата глобална економија за максимизирање на задоволството на потрошувачите и профитот со помош на информациско - комуникациската технологија
- разбирање на промените, примената на напредните модели и методите за анализа на податоците за изнаоѓање оптимални решенија за бизнис процесите што се реализираат на мрежа;

способност за проценка

- способности за теоретски стекнатите напредни знаења за е- бизнисот да ги аплицира при решавањето на актуелните проблеми со коишто се соочуваат компаниите при водењето на нивниот бизнис со примена на информациско-комуникациската технологија
- способност за проценка на состојбите и идните настани во виртуелното окружување каде што компанијата треба да ги остварува своите цели
- способност за критичка оценка на алтернативите и избор на оптимално решение за постигнување успех на дигиталните пазари;

комуникациски вештини

- комуникациски вештини што ќе му овозможуваат континуирана размена на информации, решенија и знаење со сите учесници во водењето на е – бизнисот
- вештини за презентирање на резултатите од научно-истражувачките активности поврзани со електронскиот бизнис пред научната, стручната и пошироката јавност
- способност за примена на напредни комуникациски вештини за ефикасно остварување на целите на е-бизнисот;

вештини на учење

- прифаќање предизвици за континуирано совладување на новите знаења и надоградба, односно унапредување на стекнатите теоретски, апликативни и емпириски знаења и ставови за решавање на актуелните проблеми во дигиталната економија.

**Специфични дескриптори на квалификации за студиската програма
ФИНАНСИСКИ МЕНАЏМЕНТ
- втор циклус на студии -**

знаења и разбирање

- усовршување на стекнатите знаења за менаџирање со финансиските ресурси во контекст на остварување финансиски цели, оптимализација на портфолиото на хартиите од вредност и јакнење на финансиската сила на компаниите
- напредно ниво на знаења и вештини во креирањето на фискалната и монетарната политика на државата и новата софистицирана улога на банкарските институции и берзите
- разбирање на современите концепции во банкарскиот менаџмент, разработка на нова понуда на банкарски производи и управување со ризиците во банкарското работење;

примена на знаењето и разбирањето

- стекнување менаџерски вештини за примена на современи модели за оптимализација на портфолиото на хартиите од вредност и финансиската структура на компаниите
- примена на знаењето при спроведување комплексна анализа на финансискиот систем во контекст на актуелните состојби и понуда на мерки и инструменти за зголемување на неговата ефикасност;

способности за проценка

- способност за студиозна анализа на состојбите и промените во финансискиот систем и реална проценка на влијанието на поширокото финансиско окружување
- способност за користење современи методи и модели за оптимализација на финансиската структура и максимизирање на профитабилноста на компаниите
- стекнување вештини за менаџирање со ресурсите и функциите на банкарските институции и берзите;

комуникациски вештини

- способност за организирање на процесите, размена на информации и одлучување врз основа на квалитативна селекција на информациите во врска со промените во услови на неизвесност
- вештини за логичка презентација на концептите и резултатите од истражувачките активности од областа на финансискиот менаџмент пред научната, стручната и пошироката јавност
- комуникациски вештини во деловното комуницирање, функционално преговарање и негување долгорочни релации со бизнис партнерите;

вештини на учење

- прифаќање на предизвиците за усовршување на стекнатите теоретски сознанија и практични искуства
- студиозен приод и нагласена креативност при одлучувањето и изборот врз основа на алтернативни решенија и способност за критичко мислење.

Специфични дескриптори на квалификации за студиската програма **МАРКЕТИНГ МЕНАЏМЕНТ** - втор циклус на студии -

знаења и разбирања

- напредни познавања на современите маркетинг концепти
- интегрирање на претходно стекнатите знаења и искуства од областа на маркетингот и менаџментот на повисоко теоретско и апликативно ниво
- стекнување напредни знаења и вештини поврзани со дизајнирањето и имплементацијата на генеричките маркетинг стратегии, супстратегииите, како и стратегиите на маркетинг миксот
- напредно познавање на методологијата на научноистражувачките проекти и нејзина апликација во маркетинг практиката;

примена на стекнатите знаења

- вршење комплексни маркетинг анализи засновани врз научна методологија
- спроведување маркетинг истражувања и интерпретација на маркетинг информациите
- дизајнирање и имплементација на генеричките маркетинг стратегии, супстратегииите, како и стратегиите на маркетинг миксот
- примена на иновациски и софистицирани менаџерски методи и техники во маркетинг практиката;

способности за проценка

- способности за вршење комплексни маркетинг анализи
- способности за донесување маркетинг одлуки со висок степен на сложеност на високите менаџерски нивоа
- способности за самостојно реализирање на научни и апликативни истражувања од областа на маркетингот;

комуникациски вештини

- напредно ниво на комуникација со клиентите и потрошувачите и градење долгорочни релации со нив
- напредни вештини за деловно и маркетинг комуницирање и преговарање со клиентите
- комуникациски вештини за аргументирано презентирање на резултатите од научно-истражувачките активности пред поширок аудиториум
- вештини за презентирање на резултатите од научно-истражувачките активности пред научната, стручната и пошироката јавност;

вештини на учење

- нагласено развиено критичко мислење
- способности за селекција и синтетизирање на релевантните маркетинг информации и примена на комплексни квалитативни и квантитативни модели во процесот на маркетинг одлучување.

**Специфични дескриптори на квалификации за студиската
програма
МЕЃУНАРОДНА ЕКОНОМИЈА И БИЗНИС
- втор циклус на студии -**

знаења и разбирање

- стекнување напредни знаења (техники, методи, пристапи, теории) за процесите и промените во глобалното економско окружување, меѓународната трговија, меѓународните финансии и меѓународниот бизнис
- разбирање на комплексните релации и интеракции што се воспоставуваат меѓу субјектите во меѓународната бизнис средина
- поседување знаења за политиките, регулативите и институциите, како значајни фактори и детерминанти на однесувањето на субјектите во глобалната економија;

примена на знаењето и разбирањето

- стекнатите аналитички знаења и вештини може да ги аплицира за проучување на актуелните проблеми во доменот на меѓународните економски односи и реализацијата на меѓународните бизниси, т.е. истите да ги применува во процесот на одлучување и креирање политики
- критички да ја оценува примената на теоретските знаења и истражувачките методи
- самостојно вршење истражувања во доменот на меѓународната економија и меѓународните бизниси и анализирање на проблемите, односно интерпретирање на резултатите од истражувањата;

способност за проценка

- стекнува компетенции и способности за примена на економските методи и модели за дијагностицирање, објаснување и предвидување на промените од економската сфера на национално и меѓународно ниво, како и за идентификување на проблемите, нивна анализа и евалуација за формулирање потенцијални предлози и решенија
- стекнува способности за вршење анализа на меѓународните економски движења и промени и проценка на начинот на којшто тие ги афектираат економските текови на одделните земји
- поседување способности за критичка анализа на различни аргументи и стојалишта во однос на одделни прашања и проблеми во еден поширок контекст на економскиот и општествениот развој;

комуникациски вештини

- стекнува комуникациски вештини преку коишто јасно и логично ги презентира аргументите и концептите од областа на меѓународната економија и меѓународните бизниси.

- поседува преговарачки и комуникациски вештини за реализација на меѓународните економски односи и меѓународните бизниси;

вештини на учење

- стекнатата способност критички да го анализира и оценува односот меѓу теоретските концепти, истражувачките методи и емпириските сознанија е претпоставка за развој на сопствените иновациски потенцијали и проширување на постојните знаења со автентичен пристап кон проучуваната проблематика
- поседува отворен став кон новите идеи и напредокот во областа на меѓународната економија и бизнисот, што имплицира стремеж за перманентно надоградување и усовршување на знаењата.

Специфични дескриптори на квалификации за студиската програма СМЕТКОВОДСТВО, ФИНАНСИИ И РЕВИЗИЈА - втор циклус на студии -

знаења и разбирање

- усовршување на стекнатите знаења во областа на сметководството, сметководствените политики и принципи, согласно меѓународните стандарди
- разбирање и разработка на современи концепции во менаџирањето со финансиските и вкупните ресурси на компаниите
- напредно ниво на знаења и вештини во спроведувањето на стандардите на државната и комерцијалната ревизија;

примена на знаењето и разбирањето

- примена на знаењето при определување на изборот на сметководствените политики, како инструмент на сметководствениот менаџмент
- стекнување менаџерски вештини за примена на современи методи за оптимализација на финансиската структура на компаниите во контекст на реализација на целите на финансиската политика
- усовршување на ревизорските вештини во спроведувањето на интерната и екстерната ревизија;

способности за проценка

- напредни способности за користење на сметководственото известување во функција на подобрување на перформансите на компаниите;
- способност за спроведување комплексна финансиска анализа за оптимализација на финансиските средства и финансискиот резултат на компаниите
- способност за избор на оптимални извори на финансирање, врз основа на критички суд за алтернативите на финансискиот пазар
- способност за спроведување комплексна ревизија и формирање објективно ревизорско мислење;

комуникациски вештини

- напредни вештини за организирање и одлучување во услови на неизвесност и динамични промени
- комуникациски вештини за јасно и логично презентирање на аргументите и концептите од областа на сметководството, финансиите и ревизијата.
- комуникациски вештини и способност за селекција на релевантните информации, соодветни на нивото на одлучување во менаџирањето со бизнисот;

вештини на учење

- прифаќање на предизвиците за усовршување на стекнатите теоретски сознанија и практични искуства
- нагласена креативност во понудата на решенија и способност за критичко размислување.